

μικρὸν κρατοῦν μαστίγιον εἰς τὴν δεξιάν· τὸ μαστίγιον τοῦτο ἦτο οὕτω κατεσκευασμένον, ὥστε ὅταν ἔπνεεν ἄνεμος, ἐκινεῖτο καὶ ἔκρουε τὸν λέβητα, οὕτω δὲ παρήγετο ὁ ἀναγκαῖος διὰ τὴν μαντείαν ἤχος. Πιθανὸν εἶναι, ὅτι πάντες οἱ τρόποι οὗτοι ἦσαν ἐν χρῆσει κατὰ διαφόρους ἐποχάς, καθὼς καὶ ἄλλοι ἀκόμη εἰς ἡ δύο.

Μένει νὰ εἰπωμέν τινα καὶ περὶ τῶν μὴ ἐκ Δωδώνης ἀρχαιοτήτων, ἃς ὁ κ. Καραπάνος ἐξέθηκεν ἐν τῇ αὐτῇ αἰθούσῃ. Παρὰ τὸν ἀριστερὸν τῷ εἰσερχομένῳ τοῖχον ὑπάρχουσι δύο ἐρμαρία καὶ δύο τραπέζια ὡς ἀναλόγια. Ἐν τῷ πρώτῳ ἐρμαρίῳ κάτω ὑπάρχουσι δύο μαρμαρίνα ἀγαλμάτια Ἀφροδίτης, ὧν τὸ ἓν εἶνε ἀκέφαλον, καὶ πολλὰ ἄλλαι μικραὶ κεφαλαὶ ἐπίσης μαρμαρίναι, τινὲς τῶν ὁποίων ἀνήκουσιν εἰς τοὺς καλοὺς χρόνους τῆς τέχνης. Πρὸς τοῦτοις εἰς τὸ αὐτὸ μέρος εὐρίσκονται καὶ δύο χαλκᾶ ἀγαλμάτια, ὧν τὸ μὲν ἐν παριστᾷ τὸν Πᾶνα παίζοντα τὴν σύριγγα, τὸ δ' ἕτερον αἰγυπτιακὸν θεὸν θέτοντα τὸν ἓνα δάκτυλον εἰς τὸ στόμα· καὶ αὐτὸς ὅμως εἶνε οὐχὶ αἰγυπτιακῆς, ἀλλ' ἑλληνικῆς τέχνης.

Ἐπὶ τοῦ παρὰ τὸ ἐρμαρίον τραπεζίου εἶνε ἐκτεθειμένη ὠραία μαρμαρίνη γυναικεία κεφαλὴ ἐξ ἐπιτυμβίου ἀναγλύρου μετὰ μέρους τοῦ ἄνω περιθωρίου· ἐπ' αὐτοῦ σῶζονται καὶ μερικὰ γράμματα δηλοῦντα, ὅτι ἡ ἀποθανοῦσα ὠνομάζετο Νικοστράτη. Ἡ τέχνη εἶνε ἀττική καὶ πολὺ καλὴ. Πλησίον τοῦ τραπεζίου τούτου ὑπάρχει καὶ ἐν ὁλόκληρον ἀνάγλυρον μετὰ τῆς ἐξῆς παραστάσεως. Ἐπὶ θρόνου κάθηται ἡ Δήμητρα κρατοῦσα δᾶδα· παρ' αὐτὴν ἴσταται ὀρθὴ ἡ Περσεφόνη κρατοῦσα ἐπίσης δᾶδα· πρὸ αὐτῶν δὲ εὐρίσκεται βωμὸς, ἔπειτα ἔρχεται μικρὸς παῖς— ὑπρέτης— ὀδηγῶν χοῖρον καὶ μετ' αὐτὸν μίαν γυνή, εἰς ἀνήρ, ἄλλη γυνή— ὑπρέτρια— καὶ τέσσαρα μικρὰ παιδιὰ. Τὸ ἀνάγλυρον τοῦτο παριστᾷ θυσίαν χοίρου εἰς τὴν Δήμητρα καὶ Περσεφόνην ὑπὸ μιᾶς οἰκογενείας.

Ἐν τῷ δευτέρῳ ἐρμαρίῳ εὐρίσκονται κάτω μὲν ἐν κράνος χαλκοῦν, δύο ἢ τρεῖς λόγχοι, ἐν ζήφος σιδηροῦν, ἐν ἐγγχειρίδιον ὁμοιον καὶ εἰς πέλεκυς χαλκοῦς. Ἄνω εἰς τὸ μέσον περίπου ὑπάρχει Ἀπόλλων ἀρχαϊκωτάτης τέχνης, δεξιὰ δὲ αὐτοῦ ἀγαλμάτιον παριστῶν νεανίαν γυμνὸν πολὺ καλὸν καὶ ἄλλα τινά. Εἰς τὴν ἀνωτάτην ἀράφην πάλιν ἀγαλμάτια διάφορα. Τὸ μέγιστον αὐτῶν, τὸ ὁποῖον μόνον μέχρι τῶν μηρῶν σῶζεται, παριστᾷ Ἀφροδίτην. Ἄλλο δεξιὰ αὐτῆς ἰστάμενον παριστᾷ τὸν Ἡρακλέα γυμνὸν καὶ κρατοῦντα ποτήριον καὶ ῥόπαλον, ἀπὸ δὲ τοῦ βραχιονὸς του κρέμαται ἡ λεοντῆ.

Πάλιν τὸν Ἡρακλέα παριστᾷ καὶ τὸ ἐκ μαρμαρίου ἀνάγλυρον τὸ κείμενον ἐπὶ τοῦ παρὰ τὸ ἐρμαρίον τοῦτο τραπεζίου· καὶ οὗτος εἶναι γυμνὸς καὶ τοξεύει, ἐπὶ δὲ τοῦ ἐδάφους κεῖνται ἡ λεοντῆ,

ἡ φαρέτρα καὶ τὸ ῥόπαλον. Ἡ τέχνη εἶναι πολὺ καλὴ καὶ τὸ ὅλον λίαν ἐκφραστικόν.

Ἐπὶ τῶν ἐν τῷ μέσῳ τραπεζῶν ὑπάρχουσιν ἐκτεθειμένα ἐπὶ μὲν τῆς μιᾶς διάφορα ἀντικείμενα ἑλληνικά, ῥωμαϊκὰ, βυζαντινὰ καὶ νεώτερα, ἐπὶ δὲ τῆς ἑτέρας δακτυλιόλιθοι, σφραγιδόλιθοι καὶ μετὰλλια διαφόρων ἐποχῶν.

Τέλος ἀμέσως ἀπέναντι τῆς εἰσόδου ὑπάρχει ἄρουα ῥωμαϊκὸν τετράτροχον εὐρεθὲν ἐν Νικομηδείᾳ τῆς Ἀσίας. Σῶζονται κυρίως μόνον οἱ χαλκοὶ ἄξονες καὶ διάφορα κοσμημάτα ὁμοίως χαλκᾶ· τὸ λοιπὸν ἦν βεβαίως ξύλινον καὶ κατεστράφη. Ὁ κ. Καραπάνος ὅμως προσηπάθησε ἢ ἀναπαρστήσει τὴν μορφήν του καὶ οὕτω λαμβάνει τις ἰδέαν τὸν αὐρχαίου ἄρουατος· σημαντεῖον ὅμως, ὅτι τὸ ἄρουα τοῦτο, ὡς φαίνεται, δὲν ἦτο προωρισμένον πρὸς κοινὴν χρῆσιν, ἀλλὰ κατεσκευάσθη μόνον πρὸς κόσμον ἢ ὡς ἀνάθημα. Ἐκ τῶν κοσμημάτων τέσσαρα συμπλέγματα περικιστῶσι λέοντας ἢ πάνθηρας καταρθάνοντας ἔλαφρον, ἄλλα δὲ δύο πρὸς τὸ ἔμπροσθεν μέρος ἦτοι τὸ πρὸς τοὺς ἵππους περικιστῶσι Νηρηΐδας ὀχουμένας ἐπὶ Τριτώνων κρατούντων κώπας. Μεταξὺ αὐτῶν τῶν δύο εἶνε καὶ δύο κοράσια καθήμενα κατὰ γῆς καὶ παίζοντα κύβους, παίγνιον ὃ καὶ σήμερον ἐνιχχοῦ τῆς Ἑλλάδος παίζουσι τὰ μικρὰ κοράσια διὰ λιθαρίων.

X. ΤΣΟΥΝΤΑΣ

ΥΓΙΕΙΝΗ

Ἐπι παιδαγωγικῆς ὑγιεινῆς καὶ περὶ σχολικῶν θρανίων.

Ἐκ τῆς λογοδοσίας τῆς ἀναγνωθείσης τὴν 21 Νοεμβρίου 1884 ὑπὸ τοῦ Ἐφόρου τοῦ Ἀρχιεπισκοπικοῦ Ὁρφανοτροφείου τῶν κορασίων ἐνώπιον τῆς συνελεύσεως τῆς Φιλανθρωπικῆς Ἐταιρίας τῶν ἐν Ἀθήναις Κυριῶν, μεταφέρομεν τὴν κατωτέρω περιεκτικὴν χάριν εὐρυτέρως τῶν ἐκτεθειμένων διαδόσεως. Διὰ περὶ τοῦ νέου συστήματος τῶν σχολικῶν θρανίων πληροφορεῖται εἶνε τὸσον μάλλον ἐπίκαιρον, ὅσον ἐπίκειται ἡθὴ ἡ εἰσαγωγὴ τούτων ἐν τοῖς δημοσίοις καὶ ἐν τοῖς ἰδιωτικοῖς ἐκπαιδευτηρίοις παρ' ἡμῖν. Ἐβλεθὲν δὲ εἰς θέσιν νὰ βεβαιώσωμεν, ὅτι τὰ ἐν τῷ Ἀρχιεπισκοπικῷ εἰσαχθέντα νέα θρανία ἐπέτυχον θαυμασίως.

«Τὰ τῆς ὑγείας συνεχῶς ἀπασχολοῦσι τὴν Διοικοῦσαν Ἐπιτροπὴν. Δυνάμεθα νὰ εἰπωμεν, ὅτι σχεδὸν ὁλόκληρον τὸ τῆς παιδαγωγίας ἔργον περιλαμβάνεται ἐν τῇ εὐρυτάτῃ τῆς ὑγιεινῆς ἐννοίᾳ, διὰ τὴν στενὴν σχέσιν τὴν ὁποίαν ἔχουσι πρὸς ἀλλήλας ἡ ὑγεία τοῦ σώματος καὶ ἡ τῆς ψυχῆς. Τοῦτο οὐδόλως σημαίνει, ὅτι ὁ μὲν ἄρρωστος εἶνε τὸν τε νοῦν καὶ τὰ ἦθη χαλαρός, ὁ δ' ὑγιής ἀπ' ἐναντίας νοήμων καὶ χρηστός. Ἡ περὶ ἧς λόγος σχέσις οὐδὲν ἔχει τὸ ἀπόλυτον. Ἄλλ' ἡ πεῖρα καὶ ἡ θεωρία ἀπ' ἀρχαιοτάτων χρόνων ἀνεγνώρισαν τὴν συνάφειαν τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ σώματος,

ἡγουν τὴν ἐν γένει ἐπιρροὴν ἐν τῷ ἀνθρωπίνῳ ὀργανισμῷ τοῦ φυσικοῦ πρὸς τὸ ἠθικὸν καὶ τὰνά-
 παλιν. Οἰγόμεν ἐνταῦθα ἐν τῶν ὑψίστων τῆς φι-
 λοσοφίας θεωρημάτων, τοῦ ὁποίου τὴν ἀνάλυσιν
 οὔτε ἐπιπολαίως δυνατὸν νὰ ἐπιχειρήσωμεν ἐν τῷ
 παρόντι χρόνῳ. Ὑπομνηστὸν μόνον, ὅτι ἡ ἰα-
 τρική λεπτομερῶς καὶ ἐμβριθῶς μελετήσασα τὰ
 περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου ἐπέχυσε φῶς μέγα
 ἐπὶ τῶν βαθυτάτων ζητημάτων τῆς ψυχιατρίας
 καὶ τῆς ψυχολογίας.

Ἡ τοιαύτη σχέσις τοῦ σώματος πρὸς τὴν ψυ-
 χὴν οὐδαμῷ ἐκτιμᾶται εἰσέτι ὅσον ἔδει ἐν τῷ
 συστήματι τῆς παιδαγωγίας, κατὰ συνέπειαν δὲ
 οἱ ὑγιεῖνοι ὄροι ἐν τοῖς ἐκπαιδευτηρίοις εἶνε ὑπὸ
 πλείστας ἐπόψεις ἑλλιπεῖς.

Καὶ ὁμως ἡ παιδαγωγικὴ ὑγιεινὴ εἶνε ἔργον
 κατ' ἐξοχὴν κοινωνικόν, διότι δι' αὐτῆς, φωτι-
 ζομένης ὑπὸ τῆς θεωρίας καὶ ὑπὸ τῆς πείρας,
 μορφωθῆσονται φυσικῶς, διανοητικῶς καὶ ἠθικῶς
 οἱ πολῖται, καὶ αἱ σύζυγοι καὶ αἱ μητέρες τούτων.
 Ἄς ἐννοήσωμεν δέ, ὅτι τὸ ἐπικρατοῦν σφαλερὸν
 παιδαγωγικὸν σύστημα παρήγαγεν ἤδη ἀπαντα-
 χοῦ γενεὰν νέων καὶ νεανίδων ἀναιμικῶν καὶ νευ-
 ροπαθῶν, καὶ ὅτι ἐπὶ ποιητῆ φυλετικῆς ἐκπτώσεως
 ἐπιβάλλεται ἡ μεταρρυθμισίς τοιαύτης καταστά-
 σεως πραγμάτων. « Τὸ παρορᾶν καὶ ἀναβάλλειν,
 λέγει ἐξοχος Γάλλος ἰατρός ὁ κ. Riant, τὴν με-
 λέτην τῶν βελτιώσεων, τὰς ὁποίας ἀπαιτεῖ ἡ
 φυσικὴ, ἡ διανοητικὴ καὶ ἡ ἠθικὴ διαίτα ἡ ἐφαρ-
 μοζομένη εἰς τὴν ἐπίλεκτον τοῦ τόπου νεότητα,
 τοῦτο δὲν εἶνε πλέον δυνατὸν ἐν ἐποχῇ τῆς ὁποί-
 ας τὸ χαρακτηριστικὸν κακὸν εἶνε ἡ ἀναιμία, ἥτοι
 ἡ φυσικὴ ἀναιμία ἡ ἀπειλοῦσα ἀπάντων τούτων ὀρ-
 γανισμοὺς καὶ τὴν ὑγείαν ἡ διανοητικὴ ἀναιμία,
 ἡ προδιδόμενη διὰ τῆς παραγωγῆς τόσων μετρίων
 διανοητικῶν ἔργων καὶ ἡ ἠθικὴ ἀναιμία, ἡ κα-
 ταβιάζουσα τοὺς χαρακτῆρας καὶ καθιστῶσα
 τόσον σπανίους τοὺς ἀνθρώπους τοὺς ἀξιούς τοῦ
 ὀνόματος τούτου. »

Ἡ Διοικοῦσα ἐπιτροπὴ τοῦ Ἀμαλείου ὑπὸ τῶν
 ἰδεῶν τούτων ἐμφορομένη, ἐργάζεται σκοπίμως.
 Καταφανὴς δὲ εἶνε ἡ εὐεργετικὴ ἐπίδρασις τῶν
 μέχρι τοῦδε γενομένων, ἰδίως τοῦ ἀερισμοῦ καὶ
 τῶν λουτρῶν, ἐπὶ τε τῆς ὑγείας καὶ ἐπὶ τοῦ ἡ-
 θους τῶν κορασιῶν.

Ἐλέγομεν τὸ παρελθὸν ἔτος ἐνταῦθα, ὅτι τὰ
 ἐν ταῖς τάξεσι τοῦ Ἀμαλείου θρανία μετασχη-
 ματισθῆσονται ἐπὶ σχεδίου συμφώνου πρὸς τοὺς
 κανόνας τῆς ὑγιεινῆς. Ὀλίγα ἐν συντόμῳ ἐπὶ τοῦ
 ἀντικειμένου τούτου, διότι ὁ παρὼν χρόνος δὲν ἐ-
 πιτρέπει νὰ εἰσελθῶμεν εἰς λεπτομερείας, θέλουσι
 προκαλέσει, ὡς ἐλπίζω, τὸ ἐνδιαφέρον τῆς εὐγε-
 νοῦς ταύτης ὁμηγύρεως.

Εἰς τὴν ἡλικίαν τῆς ἀναπτύξεως, τὸ εὐλύγι-
 στον καὶ ἡ τρυφερότης τοῦ ὀργανισμοῦ ἐν γένει
 (εἰς ἄτομα μάλιστα τὰ ὁποῖα ἔχουσιν εἰς μείζονα

βαθμὸν τὰς ιδιότητας ταύτας), προδιαθέτουσιν
 εἰς διαφόρους παραμορφώσεις τοῦ σκελετοῦ καὶ
 ἰδίως τῆς σπονδυλικῆς στήλης, ἅς οἱ ἰατροὶ ἀπο-
 καλοῦσι διὰ γενικοῦ τινος ὄρου *σκολιώσεις*. Εἰς
 τὴν παραγωγὴν τῶν σκολιώσεων τούτων συντελεῖ
 ὄχι ὀλίγον ἡ ἡμαρτημένη θέσις, τὴν ὁποίαν λαμ-
 βάνουσι καθήμενοι οἱ παῖδες καὶ κατ' ἐξοχὴν τὰ
 κοράσια (διὰ τὴν τρυφερωτέραν αὐτῶν φύσιν),
 πρὸς ἐκτέλεσιν τῶν μαθητικῶν αὐτῶν ἔργων.
 Ἄλλ' ἡ ἡμαρτημένη θέσις, ἣν λαμβάνουσι τὰ
 παιδιά ἐργαζόμενα, παράγει καὶ τὴν μυωπίαν
 ἢ αὐξάνει αὐτὴν ἤδη ὑπάρχουσαν. Μεγίστη μάλ-
 ιστα ἀπεδείχθη ἡ διάδοσις τῆς μυωπίας ἕνεκα
 τῶν κακῶν ὄρων τοῦ μαθητικοῦ βίου.

Τὸ ἐπὶ τοῦ ἐδωλίου καθήμενον παιδίον πρέπει
 νὰ στηρίζεται ὀπισθεν ἐπὶ τῆς ὀσφυακτῆς χώρας,
 νὰ πατῇ τοὺς πόδας ἐπὶ τοῦ ἐδάφους καὶ νὰ ἔχη
 τὸ ἐνώπιόν του ἀναλογεῖον (*puitre*) διατεθει-
 μένον εἰς τὸ ἀνάλογον πρὸς τὸ ἀνάστημά του
 ὕψος, εἰς τὴν πρέπουσαν κλίσιν, καὶ εἰς ὅσον ἔ-
 νεστι σύντομον ἀπὸ τοῦ ἐδωλίου ἀπόστασιν. Ἡ
 λύσις τῶν προβλημάτων τούτων παρουσιάζει εἰ-
 δικὴν τινα δυσχέρειαν ἐν τῷ Ἀμαλείῳ, διότι
 τὰ ἀναλογεῖα ἀνάγκη νὰ χρησιμεύωσι καὶ διὰ
 τὰ ἐργόχειρα. Ἐπετύχομεν εὐτυχῶς τὴν λύσιν
 αὐτῶν, χάρις εἰς τὴν εὐστοχον φροντίδα τοῦ ἰα-
 τροῦ ἡμῶν κ. Ἰωάννου Λιμπρίτου, εἰς τὸν ὁποῖον
 ὀφείλεται ὀλόκληρος ἡ ἐργασία αὕτη καὶ ἡ ἐπι-
 τυχία τῶν ἐκτεθειμένων σήμερον δειγμάτων.

Εἰς συμπλήρωσιν τῶν ἀνωτέρω, ἀναγινώσκω
 ὑμῖν, εὐγενεῖς Κυρίαί, καὶ τὴν ἐξῆς σπουδαίαν
 ἔκθεσιν, ἣν μοι ἀπηύθυνε χθὲς ὁ κ. Ἰω. Λιμ-
 πρίτης.

Ἐν Ἀθήναις, 20 Νοεμβρίου 1884.

Ἀξιότιμο κύριε Ἐφορε,

Κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν σας ὑποβάλλω ὑμῖν βρα-
 χεῖαν ἀνάπτυξιν τοῦ συστήματος τῶν σχολικῶν
 θρανίων, ὅπερ προὔτιμήσαμεν διὰ τὸ Ἀμαλεί-
 ον Ὀρφανοτροφεῖον, ὡς πληροῦν κατὰ τὸ δυνατὸν
 πάντας τοὺς ὑγιεινοὺς καὶ παιδαγωγικοὺς ὄρους,
 τοὺς ὑπὸ τῆς ἐπιστήμης σήμερον ὑποδεικνυμέ-
 νους, καὶ ἀνταποκρινόμενον συνάμα πρὸς τὰς ἰ-
 διαιτέρας τοῦ καταστήματος χρεῖας.

Καὶ πρῶτον, ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὸ μῆκος τῶν
 θρανίων, ἐλήφθησαν ὑπ' ὅσιν ἀφ' ἐνὸς τὸ παιδα-
 γωγικὸν συμφέρον, καὶ ἀφ' ἑτέρου ἡ οἰκονομία,
 οἰκονομία χρήματος καὶ χώρου. Οἱ δύο οὔτοι λό-
 γοι προφανῶς ἀντιμάχονται ἀλλήλοισι. Τὸ παι-
 δαγωγικὸν συμφέρον ἀπαιτεῖ ἡ τὰ σχολικὰ θρα-
 νία κατασκευάζονται δι' ἐν ἡ τὸ πολὺ δύο ἄτο-
 μα ἕκαστον, ἡ οἰκονομία τούναντιον διὰ πολλά.
 Σεῖς προὔτιμήσατε, καὶ δικαίως, νὰ θυσιάσητε
 ἐν μέρει τὸν δεῦτερον εἰς τὸν πρῶτον λόγον καὶ
 παρεδέχθητε τὰ διὰ δύο παιδιά θρανία. Εἰς τὰ
 θρανία ταῦτα ἐδόθη λοιπὸν μῆκος διὰ μὲν τὰ

μικρότερα παιδιά ενός μέτρου, διὰ δὲ τὰ μείζονα ἑνὸς καὶ 10 ἑκατοστῶν, ὑπολογιζομένου, ὅτι δι' ἕκαστον μὲν τῶν πρώτων ἀρκεῖ ἕκτασις 50 ἑκατοστῶν, δι' ἕκαστον δὲ τῶν δευτέρων 55 ἑκατοστῶν.

Ἡ ἀπόστασις τῆς καθέτου (τῆς φερομένης ἐκ τοῦ ὀπισθίου χείλους τοῦ ἀναλογείου τῆς τραπέζης, ἥτοι τοῦ πρὸς τὰ παιδιά χείλους) ἀπὸ τοῦ προσθίου τοῦ καθίσματος χείλους, ἦτο εἰς τὰ παλαιὰ θρανία λίαν μεγάλη, 15 ἕως 20 ἑκατοστῶν, πολλαχοῦ μάλιστα καὶ 25 ἑκατοστῶν. Ἡ ἀπόστασις αὕτη εἶνε ὀλεθρία ὑπὸ γενικὴν ἐποψίν τὰ παιδιά βιαζόμενα νὰ κύπτωσι διὰ νὰ πλησιάσωσι τὸ ἀναλογεῖον, ἰδίως κατὰ τὴν γραφήν, ἐζημιούντο πολλαχῶς τὴν ὑγίαν. Τὸ ἀτοπον τοῦτο αἴρεται σήμερον ἀπὸ τῶν πολλῶν συστημάτων τῶν θρανίων ἄτινα, ὡς γινώσκετε, ἀντικαθιστῶσι καθ' ἑκάστην ἐν Εὐρώπῃ τὰ παλαιά. Ἡ μεγάλη ἀπόστασις ἠλαττώθη εἰς 2 ἢ 3 τὸ πολὺ ἑκατοστά, ἣ καὶ παντάπασιν ἐξηφανίσθη. Παρὰ τισι μάλιστα τῶν συστημάτων ἡ κάθετος πίπτει ἐπὶ τοῦ καθίσματος 1 ἕως 4 ἑκατοστά ἔσω τοῦ προσθίου αὐτοῦ χείλους. Ἡμεῖς ἐδέχθημεν τὴν ἀπόστασιν τῶν 2 ἕως 3 ἑκατοστῶν.

Ἄλλ' ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει, ὅταν τὰ παιδιά χρειασθῇ νὰ ἐγερωθῶσι πρὸς ἐξέτασιν εἰς τὸ μάθημα αὐτῶν ὑπὸ τοῦ διδασκάλου, δὲν δύνανται πλέον νὰ ἴστανται ὀρθία. Πρὸς ἐπανόρθωσιν τοῦ ἀτόπου τούτου διάφοροι ἐπενοήθησαν μέθοδοι. Τινὲς ἐποίησαν τὰ ἐδῶλια τῶν θρανίων κινήτα. Ἄλλὰ τὸ σύστημα τοῦτο ἀποκρούεται, καὶ λίαν ὀρθῶς, παρὰ τῶν πλείστων, ἀπαιτούντων ἵνα τὰ ἐδῶλια ὡσιν ἀμετακινήτως μετὰ τῆς τραπέζης συννηωμένα. Ἐκ τούτων ἀπὸ τῆς ἀποστάσεως καθιστῶντες κινήτον τὸ ἀναλογεῖον, ἵνα δύναται ὠθούμενον πρὸς τὰ ἔμπροσθεν νὰ ἐπιτρέπη τὴν ὀρθοστασίαν, ἐλευθέρου δὲ πρὸς τὸν καθήμενον παῖδα νὰ ἠλαττώη τὴν ἀπόστασιν. Ἄλλὰ καὶ τὸ σύστημα τοῦτο εἶναι ἐλαττωματικόν. Ἄλλοι τέμνουσι τὸ ἀναλογεῖον οὕτως, ὥστε τὸ πρὸς τὸ παιδίον τμήμα αὐτοῦ νὰ δύναται ἀνυψούμενον νὰ ἀναδιπλωθῆται ἐπὶ τοῦ ἐτέρου. Οὕτως ἀποκτᾶται ἡ ἀναγκαῖα ἀπόστασις ἀπὸ τοῦ καθίσματος τοῦ ἐδῶλιου, ὥστε νὰ δύναται τὸ παιδίον νὰ ἴσται ἀνενοχλήτως. Τὸ σύστημα τοῦτο παρεδέχθημεν καὶ ἡμεῖς. Ἡ οὕτω ἀποκτωμένη ἀπόστασις εἰς τὸ σύστημα ἡμῶν εἶναι 22 μὲν ἑκατοστῶν διὰ τὰ μείζονα παιδιά, 18 δὲ ἑκατοστῶν διὰ τὰ μικρότατα, ἀπόστασις λίαν εὐρύχωρος, ἐπιτρέπουσα ὅχι μόνον τὴν ἐλευθέραν ὀρθοστασίαν, ἀλλὰ καὶ τὴν εὐκόλον ἔισδον καὶ ἐξοδον τῶν κορασιῶν. Ταμόντες δὲ εἰς τὸ μέσον καὶ τὸ κινήτον τμήμα τοῦ ἀναλογίου, ἐπιτρέπομεν εἰς τὰ κοράσια νὰ ἔχωσιν ἀναδιπλωμένον ἕκαστον ἰδίᾳ κατὰ τὴν χρεῖαν τὸ πρὸ αὐτοῦ τμήμα τοῦ ἀναλογίου, καὶ νὰ ἴσται, τοῦ ἐτέρου καθημένου.

Τοῦ ἀναλογείου τὸ πλάτος ὠρίσαμεν μείζον κατὰ 10 περίπου ἑκατοστά ἀπὸ τῶν πλατυτέρων ἐκ τῶν γνωστῶν συστημάτων. Τοῦτο δὲ ἵνα δύνανται ἐνίοτε τὰ κοράσια καὶ νὰ ἐργάζωνται ἐπ' αὐτοῦ καὶ νὰ ἰχνογραφῶσιν.

Ἡ ἄνω ἐπιφάνεια τοῦ ἀναλογείου διαιρεῖται εἰς δύο τμήματα· τὸ πρόσθιον, 10 ἑκατοστά πλατὺ δι' ὅλα τὰ μεγέθη τῶν θρανίων, εἶνε ὀριζόντειον, φέρει αὐλακα πρὸς τοποθέτησιν τῶν κονδυλίων, καὶ κοιλώματα δεξιόθεν τοῦ μέρους ἑκάστου κορασίου διὰ τὴν τοῦ μελανοδοχείου. Τὸ πρὸς τὰ κοράσια τμήμα, ὅπερ ἀποκλίνει πρὸς τὰ κάτω ὑπὸ γωνίαν 15 μοιρῶν, καὶ δύναται ν' ἀναδιπλωθῆται, ὡς εἶπομεν, εἶνε 30 ἑκατοστῶν διὰ τὰ μικρότερα παιδιά τὰ ἔχοντα ἀνάστημα μικρότερον τοῦ μέτρου μέχρις 1 καὶ 10 ἑκατοστῶν, καὶ 38 ἑκατοστῶν διὰ τὰ μείζονα τὰ ἔχοντα ἀνάστημα ἐπέκεινα τοῦ 1 μέτρου καὶ 35 ἑκατοστῶν. Ὑπὸ τὸ τμήμα τοῦτο ὑπάρχει κρύπτῃς διὰ τὰ βιβλία καὶ λοιπὰ τῶν κορασιῶν ἰδιαιτέρος δι' ἕκαστον, δυνάμενος νὰ φέρῃ καὶ κλειθρον ἴδιον, ὅπως καὶ ἐγένετο διὰ τὰ μείζονα.

Τὸ ὕψος τοῦ ἀναλογείου ἀπὸ τοῦ ἐδάφους μέχρι τοῦ πρὸς τὸ κοράσιον χείλους αὐτοῦ εἶνε διὰ μὲν τὰ μείζονα 68 ἑκατοστῶν, διὰ δὲ τὰ μικρότερα 44 ἑκατοστῶν.

Τὸ καθίσμα τοῦ ἐδῶλιου μικρὸν πρὸς τὰ ὀπίσω ἀποκλίνειν ὑψοῦται ἀπὸ τοῦ ἐδάφους διὰ μὲν τὰ μείζονα 44 ἑκατοστά, διὰ δὲ τὰ μικρότερα 27 ἑκατοστά. Τὸ ὕψος ἐκανονίσθη τοιοῦτον, ὥστε νὰ δύνανται τὰ κοράσια καθήμενα νὰ πατώσιν δι' ὅλου τοῦ ποδὸς τὸ ἔδαφος, δίχως νὰ κάμπτωσι πολὺ τὰ γόνατα· μείζον ὕψος ὑποχρεοῖ τοὺς πόδας νὰ κρέμνται ἢ νὰ ἐγγίξωσι μόνον διὰ τοῦ ἄκρου αὐτῶν τὸ ἔδαφος· ἔλασσον ὑποχρεοῖ τὰ παιδιά νὰ ὀκλάξωσι μᾶλλον ἀντὶ νὰ κάθηται· καὶ εἰς τὴν μίαν περίστασιν καὶ εἰς τὴν ἄλλην ὁ κάματος καταλαμβάνει ταχέως αὐτά, ἀφαιρεῖται ἢ προσοχῇ, καὶ προκαλεῖται στάσις τοῦ σώματος ἐλαττωματικὴ καὶ ἐπιβλαβὴς εἰς τὴν ὑγίαν. Διὰ τοῦτο τὸ ὕψος τοῦ ἐδῶλιου πρέπει νὰ ἦνε ἀνάλογον πρὸς τὸ μέγεθος τῶν κνημῶν. Ὅταν τοῦτο ἐπιτυγχάνεται, ὅπως εἰς τὸ ἡμέτερον σύστημα, αἱ συνήθως ὑπὸ τὴν τράπεζαν πρὸς τὸ ἔδαφος τιθέμεναι ράβδοι πρὸς στήριξιν τῶν ποδῶν εἶνε πάντῃ περιτταί, δι' ὃ καὶ κατηργήσαμεν αὐτάς ὅλως.

Τὸ πλάτος τοῦ καθίσματος ὠρίσθη διὰ μὲν τὰ μείζονα κοράσια 28 ἑκατοστῶν, διὰ δὲ τὰ μικρότερα 21 ἑκατοστῶν.

Ἐπὶ ἑκάστου καθίσματος ἐθέσαμεν ἐρεισίνωτον (dossier). Τὸ ἐρεισίνωτον τοῦτο ἀποτελεῖ παχεῖα σανίς, μικρὸν κατὰ τὰς γωνίας ἐστρογγυλευμένη καὶ λεία, πλάτους δὲ 10 ἑκατοστῶν. Τὰ προεκβάλλοντα ὀπίσθια στηρίγματα τοῦ καθίσματος, ἐφ' ὧν προσαρμύζεται τὸ ἐρεισίνωτον,

ἀποκλίνουνσι κατὰ τὸ ἀνώτερον αὐτῶν μέρος μικρόν πρὸς τὰ ὀπίσω, ἵνα τὰ κοράσια δύνανται ἀναπαυτικώτερον νὰ στηρίζωνται ἐπ' αὐτοῦ. Ὑψοῦνται δὲ ἀπὸ τῆς ἐπιφανείας τοῦ καθίσματος τοῦ ἐδάωλιου τὸ ἀνώτερον χεῖλος τοῦ ἑρσεινωτοῦ 27 μὲν ἑκατοστὰ εἰς τὰ ἐδάωλια τὰ διὰ τὰ ὑψηλότερα παιδιὰ, 19 δὲ ἑκατοστὰ μόνον εἰς τὰ διὰ τὰ μικρότερα. Τὸ ὕψος ὠρίσθη τοιοῦτον διὰ νὰ στηρίζηται ἐπὶ τοῦ ἑρσεινωτοῦ ὄχι ἡ ράχισ, ἀλλ' ἡ ὄσφυς τῶν κορασιῶν, ὅπερ καὶ τὸ κυρίως ἀναπαυτικόν.

Τοιαῦτά τὰ κυριώτερα τοῦ ἡμετέρου συστήματος, ὅπερ ὑπέστη ἤδη καὶ τινες βελτιώσεις, καὶ θὰ ὑποστῆ καὶ ἑτέρας ὑπὸ τῆς πείρας διδασθησομένας.

Σημειωτέον, ὅτι αἱ διαστάσεις τῶν κατασκευασθέντων δειγμάτων ὠρίσθησαν διὰ τὰ μείζονα καὶ ἐλάσσονα τῶν ἀναστημάτων. Διὰ τὰ μεταξὺ τούτων κείμενα, θὰ ὀρίσωμεν δύο ἑτέρου μεγέθους θρανία, μετὰ τῶν ἀναλόγων διαστάσεων.

• Δέξασθε κτλ.

Ὁ πρόθυμος φίλος σας

ΙΩΑΝΝΗΣ ΛΙΜΠΡΙΤΗΣ.

Τὰ ἀνωτέρω σαφηνίζουσιν ἀκούοντες τὸ νέον σύστημα τῶν σχολικῶν θρανίων καὶ τὸν σκοπὸν αὐτοῦ. Προσθέτω, ὅτι τὰ κατ' αὐτὰς ἐν τῷ Ἀμαλιεῖῳ γεγόμενα πειράματα, ἀπέδειξαν τὴν πλήρη ἐπιτυχίαν τῶν ἐν τῇ ἐπιστολῇ τοῦ κ. Λιμπρίτου ἀναφερομένων δειγμάτων. Τὰ δειγμάτα ταῦτα κατασκευάσθησαν ὑπὸ τοῦ ἀρίστου τεχνίτου κ. Παναγιώτου Παναγιωτάκη. Ἐντὸς δὲ τοῦ ἤδη ἀρξαμένου διοικητικοῦ ἔτους θέλει συμπληρωθῆ καὶ ἡ οὐσιωδὲστάτη αὕτη μεταρρύθμισις. »

ΡΩΣΟΙ ΑΓΩΝΙΣΘΕΝΤΕΣ ΚΑΘ' ΗΜΩΝ

κατὰ τὸν ὑπὲρ ἀνεξαρτησίας ἐθνικῶν
ἡμῶν ἀγῶνα.

« Ποιὸν σε ἔπος φύγεν ἕρκος ὀδόντων » δύναται ν' ἀνακράξῃ πᾶς ἐξ ἡμῶν ἀναγινώσκων τὴν ἐπιγραφὴν τῆς παρουσίας διατριβῆς. Ὅσον ὅμως τερατώδης καὶ ἀν φαίνεται ἡ σύμπραξις τῶν τέκνων τῆς ὁμοδοξοῦ Ῥωσίας ἐν τῷ καθ' ἡμῶν ἀγῶνι τοῦ προαιωνίου ἡμῶν ἔχθρου ἐν αὐταῖς δὴ ταῖς ἀρχαῖς τοῦ ὑπὲρ ἀνεξαρτησίας ἐθνικοῦ ἡμῶν ἀγῶνος, εἶνε γεγονός ἀναμφισβήτητον.

Γνωστὸν ὅτι μέχρι τῆς ἀρχῆς τοῦ παρελθόντος αἰῶνος οἱ Κοζάκοι τῆς Ῥωσίας, οἳ τε παρὰ τῷ Δουνάβει καὶ τῷ ποταμῷ Δὸν οἰκοῦντες ἀπέτελουν εἰδὸς τι δημοκρατίας Σδτζ λεγομένης, ἣν ἐκτήσαντο μετὰ τὴν ἐκουσίαν ἔκταλαι προσάρ-

τησιν αὐτῶν τῷ κράτει τῆς Ῥωσίας. Ἐπὶ Πέτρου τοῦ Μεγάλου κατὰ τὸ 1707 ἐγένετο ἡ ἀπαρχὴ τῆς παρὰ τοῦ Ῥωσικοῦ κράτους ἀθετήσεως τῶν προαιωνίων συνθηκῶν, τούτο δ' ἐγέννησε στάσιν παρὰ τοῖς Κοζάκοις καὶ δὴ μετάναστευσιν αὐτῶν εἰς Δοβρουτζάν ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν τοῦ Νεκράσοβ, (ἐξ οὗ καὶ Νεκρασόβτσοι ἀπεκλήθησαν) καὶ τὴν ὑπὸ τὸ σηπτρον τοῦ Σουλτάνου καθυπόταξιν αὐτῶν. Φοβηθεῖσα τὸ κίνημα τοῦτο ἡ Ῥωσία ἔπαυσε τότε τὸν διωγμὸν παραχωρήσασα τοῖς ἐναπομείνανσι τὰ ἀρχαῖα αὐτῶν προνόμια κ.λ.π. Αἰκατερίνη ὅμως ἡ Β' ἡ πιστὴ ἐκείνη ὀπαδὸς τῶν ὑπὸ τοῦ Πέτρου τοῦ Μεγάλου προδιαγραφέντων ἔσπευσε νὰ ἐπαναλάβῃ καὶ δὴ μετὰ πληρεστέρας ἐπιτυχίας τὴν αὐτὴν περιστολὴν τῶν προνομίων, καὶ περὶ τὰ τέλη τοῦ 1774 ἔτους κατὰ ῥητὴν διαταγὴν τοῦ στρατηγοῦ Ποτιόμκιν ὁ ὑποστράτηγος Τέκελλη κατέλαβε πᾶσαν τὴν ὑπὸ τῶν Κοζάκων κατεχομένην χώραν καταργήσας τὸ ἐν αὐτῇ δημοκρατικὸν πολίτευμα (Ζαπορόδσκαγια Σιτζ) καὶ ἀπαντὰ τὰ δικαιώματα αὐτῶν, μεθ' ὃ οἱ τῶς ἀνεξάρτητοι Κοζάκοι κατετάσσοντο ἤδη ἐν ταῖς σειραῖς τοῦ τακτικοῦ ἵππικοῦ τῆς Ῥωσίας. Φυσικῶς τοῦτο ἠνάγκασε τοὺς τολμηροτέρους, περὶ τὰς 5000 ἀνδρῶν, ν' ἀκολουθήσωσι τὸ παράδειγμα τῶν προειρημένων συναδέλφων αὐτῶν καὶ μεταναστεύσασιν κρυφα εἰς Τουρκίαν (εἰς Δοβρουτζάν ὡσαύτως) καὶ ὑποταχθῶσι τῷ Σουλτάνῳ. Βραδύτερον ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν βαθμηδὸν ἀνήλθεν εἰς 10,000 ψυχῶν, ἐνεκα τῆς ἐξακολουθησάσης ἀποδράσεως τῶν Κοζάκων ἐκ τῶν σειρῶν τοῦ τακτικοῦ ἵππικοῦ. Οὗτοι λοιπὸν οἱ Κοζάκοι κατὰ τὴν ἐν Σκουλενίῳ (1821) γνωστὴν μάχην πρῶτοι ἐρρίφθησαν κατὰ τῶν δυστήνων προμάχων τῆς ἐθνικῆς ἡμῶν παλιγγενεσίας ἀγωνισθέντες πεισματωδέστερον καὶ αὐτῶν τῶν Ὀθωμανῶν. Μάτην οἱ κάτοικοι τοῦ Σκουλενίου γινώσκοντες ὅτι οὐχὶ Ὀθωμανοὶ ἀλλὰ ὁμοδοξοὶ αὐτῶν Ῥῶσοι, τέκνα ἐκείνης τῆς ἐθνότητος πρὸς ἣν ἅπας ὁ Ἑλληνισμὸς εἶχεν ἐστραμμένα τὰ βλέμματα καρδοκῶν ἀρωγῆν, μάτην λέγω ἔσπευσαν νὰ ἐξέλθωσι μετὰ εἰκόνων καὶ λαμπάδων ἱκετεύοντες αὐτοὺς ὅπως χάριν τῆς ὁμοδοξίας τοῦλάχιστον ἐγκαταλείψωσι τὸ βδελυρὸν ἐκείνου ἔργον! Ἦτο, ὡς γνωστὸν, ἡμέρα τοῦ ἁγίου Πάσχα· ἐν τούτοις οἱ Μοσχοβῖται ἐκείνοι ὤρμησαν εἰς τὴν κωμόπολιν δρῶντες καὶ καιόντες τὸ πᾶν, μηδὲ αὐτῶν τῶν γυναικοπαίδων φεισθέντες! Εἰς ἐξ αὐτῶν ἰδίως, ὁ Ὅσιπ Γλατκὴ διεκρίθη ἐπὶ θηριωδίᾳ καὶ ὠμότητι, καὶ εἰς ἀνταμοιβὴν προήχθη εἰς τὸν βαθμὸν τοῦ πασσᾶ μετασχῶν καὶ πολλῶν ἄλλων μαχῶν τῆς ἐθνικῆς ἡμῶν πάλης ἐν ταῖς σειραῖς τοῦ Ὀθωμανικοῦ στρατοῦ, καὶ κατ' αὐτὴν τὴν πολιορκίαν τοῦ Μεσολογγίου, ἀριστεύσας ἀπανταχοῦ ὡς γνήσιος πρόμαχος τοῦ Ὀσμανισμοῦ.